

جایگاه نماز در دین اسلام به گفته پیامبر (ص)، همانند جایگاه سر در بدن است و خواندن نماز یکی از دستورات الهی، برای هر مسلمانی واجب است. از آنجایی که به جای آوردن نماز در هیچ حالی از انسان ساقط نمی‌شود، بنابراین افراد دارای کهولت سن، بیماران و افراد دچار معلولیت نیز باید بسته به شرایط خود این واجب الهی را به جای آورند. بر اساس حالات مختلف، سلامتی یا بیماری یک فرد، نماز نیز به یکی از سه صورت زیر به ترتیب اولویت خوانده می‌شود:

۱- نماز ایستاده

۲- نماز نشسته

۳- نماز خوابیده

طبق حکم مراجع واجب است نمازگزار نمازش را ایستاده، بدون حرکت و به سمت قبله بخواند، ولی چنانچه از ایستادن عاجز است، باید نماز را نشسته و اگر از نشستن عاجز است، باید نمازش را در حال خوابیده بخواند.

ولی اگر بتواند بایستد و به عصا یا دیوار و مانند آن تکیه کند، یا پاهایش را از هم دور بگذارد بهتر است ایستاده نماز بخواند، مگر این که فوق العاده برای او زحمت داشته باشد.

- اگر کسی فقط (یک یا چند رکعت را) می تواند ایستاده بخواند ، باید همان مقدار را ایستاده ، و بقیه رکعات را نشسته بخواند . اگر نشسته نیز نتواند ، باید به صورت خوابیده بخواند .

- تذکر : نمازگزار تاهر مقدار که قدرت دارد، باید نماز را ایستاده بخواند

چگونگی خواندن نماز نشسته :

همه اعمال نماز در حال ایستاده، در حالت نشسته نیز وجود دارد ؛ فقط آن موقع ایستاده بوده و برای رکوع خم می شده و برای سجده سر به مهر می گذاشته، و اکنون که نشسته می خواند نیز برای رکوع کمی خم می شود، و برای سجده هم که به سجده می رود. مگر این که نتواند به سجده برود که در این صورت به هر طریقی که بتواند سجده را انجام می دهد و نماز هم صحیح است.

چگونگی خواندن نماز نشسته روی صندلی:

برای خواندن نماز نشسته روی صندلی می‌توانید وسیله‌ای بلند مثل میز و امثال آن را مقابل خود بگذارید و مهر نماز را روی آن قرار دهید و روی آن سجده کنید. در وقت سجده کردن باید کف دو دست را روی همان میز

بلندی که سجده می‌کنید، بگذارید و سر دو انگشت بزرگ پارا در صورت امکان باید روی زمین قرار بدهید. واجب است سر انگشت بزرگ پاها و کف دو دست و پیشانی روی زمین باشد. در این شرایط که گذاشتن سر زانوها روی زمین ممکن نیست، گذاشتن آن روی مانع و امثال آن واجب نیست و اگر بتوانید به صورت متعارف سجده کنید و گذاشتن سر زانوها به زمین ممکن باشد در این صورت باید سر زانوها نیز

روی زمین باشد.

چنانچه نمی‌توانید به صورت کامل برای سجده خم شوید به مقداری که در توان شخص است، خم شود و مهر را روی چیزی بلند بگذارد و روی آن سجده کند. توجه: برداشتن و گذاشتن مهر روی پیشانی صحیح نیست.

چگونگی خواندن نماز نشسته روی زمین :

برای خواندن نماز نشسته روی زمین نیت و تکبیره الاحرام در همان حال نشسته گفته می‌شود و پس از خواندن حمد و سوره، در هنگام رکوع، باید سر را تا رو به روی زانوها خم کنید (بقدری خم شود که صورت مقابل زانوها برسد ، بهتر است

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

بیمارستان قلب الزهرا (س) و کودکان شهید حجازی

((آموزش ضمن خدمت))

کد: PA-EP- ۰۹-۰۲

نماز بیماران

تهیه کننده: فاطمه محمدی کارشناس آموزش
ناظر کیفی: آقای امیر راستی روحانی بیمارستان

منابع:

رساله توضیح المسائل شش مرجع

زمستان ۱۳۹۹

رکوع اشاره کند ، اگر این را نیز نمی تواند بوسیله باز و بسته کردن چشم ، رکوع و سجود کند .

- بنا بر احتیاط واجب مهر یا چیز دیگری که سجده بر آن صحیح است را روی پیشانی فرد قرار دهند .

سؤال :

- کسی که روی تخت بیمارستان خوابیده و خود عاجز بوده و امکان تغییر جهت روی تخت سوی قبله هم نیست تکلیفش برای نماز چیست ؟

جواب :

- اگر نمی تواند رو به قبله کند (حتی صورت) به همان نحو ، نماز بخواند کافی است

صورت نزدیک جای سجده برسد) و ذکر رکوع را به جا آورید پس از آن دوباره به حالت نشسته قرار می گیرید و سپس به سجده می روید(اگر نتواند پیشانی را به زمین برساند باید به قدری که می تواند خم شود و مهر یا چیز دیگری را که سجده بر آن صحیح است، روی چیز بلندی گذاشته و طوری پیشانی را بر آن بگذارد که بگویند سجده کرده است ، ولی باید کف دستها و زانوها و انگشتان پا را به طور معمول به زمین بگذارد.) رکعت دوم نیز به همین صورت انجام می شود و در همان حالت نشسته سایر اجزای نماز مانند : قنوت، تشهد و سلام خوانده می شود

چگونگی خواندن نماز خوابیده :

نمازگزاری که بصورت خوابیده نماز را می خواند باید به پهلو راست طوری بخوابد که جلوی بدن او رو به قبله باشد اگر نمی تواند باید به پهلو چپ طوری بخوابد که جلوی بدن او رو به قبله باشد اگر به این طریق هم نمی تواند باید به پشت بخوابد به طوری که کف پای او رو به قبله باشد .

- برای (رکوع و سجود) واجب است تا حد امکان خم شود اگر امکان ندارد با سر اشاره کند ولی برای سجده بیشتر از